

HINTS CopyRight

Jaargang 3

-

nummer 2

december 2007

Vernijkmateriaal foto: vacare

HINT Nederland - Postbus 3074 - 5203 DB is-Hertogenbosch

TNT Post
Port betaald

Begeleiding en onderwijs

In dit nummer:

- 3 **Tegen de stroom in**
over de moeizame schooltijd van een hoogbegaafd kind
- 4 **Cursus 'Hoogbegaafden in het onderwijs'**
twee leerkrachten over hun deelname
- 6 **'Mamma, de kinderen begrijpen mij niet!'**
over de begeleiding van hoogbegaafde kinderen
- 8 **Jij zou zoveel kunnen bereiken**
verslag van een presentatie
- 10 **Met onderpresteerders spelen we een spelletje**
over het gebruik van spellen bij de begeleiding van onderpresteerders
- 12 **Homo zapiens**
wie nu vijf is, wordt een homo zapiens

HINTS CopyRight is een uitgave van

Redactioneel

Weer een blad vol over hoogbegaafdheid. Wanneer zal dat eens ophouden?

Voorlopig niet, maar we zijn onderweg. Sinds Weer Samen Naar School (WSNS) gaat het de goede kant op. Al enige jaren moeten de basisscholen de moeilijk lerende kinderen zelf opvangen. Dat heeft tot resultaat dat elke school intussen een goedgetrainde IB-er heeft.

Een IB-er is een interne begeleider. Die begeleidt niet de kinderen, maar juist de leerkrachten. En dat is nou de hele grote winst. Deze persoon helpt namelijk de leerkracht aan de juiste instrumenten, zorgt voor de testen en regelt speciale begeleiding. Deze beroepsgroep staat open voor de individuele problemen van elk kind. Hoogbegaafden zijn voor hen een uitdaging. Zij ontdekten, eindelijk, de andere kant van de zorgmedaille: er zijn ook makkelijk lerende kinderen en die vragen ook om opvang.

Testen zijn er wel, onderzoeksspecialisten ook, maar geen juiste instrumenten en ook niet overal de juiste inzichten. Jawel, op de voorpagina van dit blad staan een paar instrumenten afgebeeld en in het blad voorbeelden van begeleiding.. In de praktijk gaat er echter veel van deze inspanningen naar de goed lerende kinderen.

Buiten de school komt er steeds meer expertise, gericht op kinderen en op begeleiders. Steeds meer scholen reageren positief op de aanmelding van een vermeende hoogbegaafde, hoewel ze dan gelijk melden geen ijzer met handen te kunnen breken. We zijn onderweg en ook in de goede richting.

Dan komt dit jaar ineens de Leonardoschool op de leerlingenmarkt. Een alternatief dat volgens ingewijden geen alternatief is, maar de enige juiste weg. Daar zitten allerlei basisschool-lijke eendjes bij elkaar te toeteren (eenden kwaken, zwanen toeteren). Niet in een aparte vijver, maar samen met een gewone en een speciale school. Zij spelend aan de zijkant van het plein, contact hebbend met –de rest van de wereld-.

Is het einde eindelijk inzicht?

Brief van de eend aan de vis

Hallo vis,

Ik schrijf je deze brief omdat ik je iets wil vertellen wat ik erg moeilijk vind.

Ik kan helaas niet bij je komen wonen.

Het klinkt misschien wel erg ondankbaar na onze talloze ontmoetingen, de vele momenten waarvan we hebben genoten.

Ik hoop dat ik je in deze brief kan uit leggen waarom.

Jij en ik we delen het water, jij er in en ik erop. Maar ik kan maar heel even onder water, ik krijg geen lucht, ik stik.

Onder water zie en hoor ik niet zo helder, ik raak dan in de war, in paniek.

Jij voelt je thuis in een school, ik word draaierig van al die anderen om mij heen.

Ik zou graag deel willen zijn van jouw wereld en de dingen die je hebt verteld willen zien, ervaren, voelen. Want wat je verteld is zo mooi.

Maar blijf het me asjeblief niet vragen. Want telkens als je het weer vraagt doet het me pijn dat ik het niet kan. Ik word dan wanhopig van verlangen om het toch te kunnen, verdrietig dat ik jou dat plezier niet kan doen.

Zeg me niet meer, dat als ik goed oefen, ik onder water kan blijven. Ik heb elke dag geoefend, steeds weer, tot ik bijna stikte. Maar ik ben geen vis en zal nooit, zo als jij, onder water kunnen blijven.

Jij kunt als vis niet buiten het water, al vraag ik het je, eis ik het van je.

Wees niet bang, ik zal het je nooit vragen, en zeer zeker niet van je eisen.

Jij bent geen vogel, je bent een vis.

Laten we, zoals altijd, elkaar aan de waterkant ontmoeten. Elkaar vertellen hoe die andere wereld is. Laten we echt naar elkaar luisteren. Wetend dat woorden altijd te kort zullen schieten om elkaars emoties werkelijk te zien, te voelen en te ervaren. Misschien dat geduld en respect voor elkaars gevoel een droom tot meer werkelijkheid maken als een ongelukkige, onbereikbare werkelijkheid.

Het zal dan altijd een droom blijven, maar wel een droom vol geluk die we samen kunnen dromen, zolang we er samen in willen geloven.

Het zal dan altijd een droom blijven, maar wel een droom vol geluk die we samen kunnen dromen, zolang we er samen in willen geloven.

Ik wacht op je aan de waterkant,

Jouw vriend de eend

Sipke van der Woude

Tegen de stroom in

Een korte weergave van een jarenlange strijd voor aangepast onderwijs voor een hoogbegaafd kind. Met een 'happy end'.

De hoogste score met de CITO, op naar het VWO. De basisschool achter de rug, nu zou het leren eindelijk interessant worden.

Tijdens het eerste jaar op het Atheneum ontwikkelde zich een flinke tegenzin tegen het schoolse bestaan. De lessen werden als bijzonder saai ervaren en de uitdaging was ver te zoeken. Hij kreeg echt een hekel aan school, probeerde lessen te verzuimen en zijn gedrag verslechterde.

In het tweede jaar werd de situatie steeds slechter en het verzuim liep op door ziekte, depressiviteit en de algehele tegenzin om tijd te verdoen op school. De lessen waren zo vervelend, slechts een enkel vak was interessant. Het tempo lag voor hem zo laag dat de frustratie verder toenam en de motivatie evenredig afnam.

Gesprekken op school leidden niet tot verbetering, de medewerking was zeer beperkt, de wil werd met de mond beleden maar de echte aanpak ontbrak. Ook werd aangegeven dat de tijd en expertise zouden ontbreken: "wij zijn niet ingesteld op gecompliceerde HB kinderen".

Het contact met de mentor was intensief en eenzijdig. Begrip(?) werd niet omgezet in activiteiten die het (schoolleven) meer acceptabel en dragelijk maakten.

"Alleen de cijfers tellen en als deze in orde zijn gaan we meer stof aanbieden en zal worden ingegaan op vragen die het niveau van de lesstof overstijgen."

Buitengewoon frustrerend voor een leerling en zijn ouders: het zelfvertrouwen werd ondermijnd en de cijfers bleven laag. Hij ontwikkelde negatieve faalangst door de onbegrijpelijke eenvoud van de vragen in de proefwerken.

De tweede klas moest worden overgedaan en in het midden van het schooljaar was het advies van de school:

"overplaatsing naar het VMBO en zo snel mogelijk de praktijk in, dat is het beste voor hem".

De school leek de handen af te trekken van een HB leerling die niet in het geijkte patroon paste.

Na het VMBO advies hebben we met onze zoon een goed gesprek gehad en hem voor de keus gesteld: inderdaad overplaatsing naar het VMBO of met alle kracht en met inzet van alle beschikbare middelen, de school "een poepie laten ruiken".

Alleen de cijfers tellen en als deze in orde zijn gaan we meer stof aanbieden

We zochten hulp bij een instituut voor huiswerkbegeleiding met daarnaast een persoonlijke coach die op school gesprekken voerde, zaken regelde en begrip vroeg voor de noodzakelijke aangepaste aanpak.

Met huiswerkbegeleiding werd de horde in de tweede alsnog genomen en het derde jaar werd met uitsluitend voldoende betreden.

Na de evaluatie bij de huiswerkbegeleiding werd de suggestie gedaan te versnellen en te gaan voor de Staatsexamens Engels en Natuurkunde.

De zin in leren en het leven begon terug te komen en aan het eind van het derde jaar werden Engels en Natuurkunde afgerond. Keurig geslaagd met een 10 voor Engelse literatuur terwijl twee weken daarvoor nog een dikke onvoldoende voor dit vak was gehaald op school.

In het vierde jaar troffen we een decaan die volledig begrip had voor de situatie en meewerkte. Hij zag de mogelijkheden en wilde bij wijze van experiment alles in het werk stellen om de mogelijkheden te benutten.

Mede aan zijn inzet hebben we te danken dat er ruimte kwam voor zelfstudie. De soms sceptische collega's werden door hem aangespoord en gestimuleerd mee te werken.

Met hulp van decaan en huiswerkbegeleiding werd aan het eind van het vierde jaar het VWO, met dubbel profiel, afgerond op wiskunde 1 & 2 na.

De decaan wilde graag op de hoogte blijven van de ontwikkelingen en zegde alle hulp toe.

De school heeft inmiddels een project gestart met extra lesstof voor slimme leerlingen.

In de zomer liep hij gedurende zes weken stage bij een promovendus en kreeg hij de kans ongebreideld kennis te maken met leerstof en experimenten. Mede naar aanleiding van de resultaten en op de voorwaarde dat hij het volgende jaar wiskunde zou afronden werd onze zoon ingeschreven aan de universiteit.

Daar trof hij een actieve studieadviseur en een prima studiebegeleider die direct reageerden en effectieve actie ondernamen. Zij stelden: "wij willen talent aantrekken!". Een interessant geval gezien de leeftijd en nu werd al gesproken over versnelling en verdieping: "we gaan eens zien wat er van komt". Nu gaat hij het derde studiejaar in met uitstekende resultaten. De verdieping wordt ook beoefend en er is sprake van een brede interesse. Soms botst hij met een schoolse aanpak maar hij is nu in staat zijn eigen weg te bepalen.

Door een schoolse benadering en ambtelijke houding in het voortgezet onderwijs wordt veel talent platgeslagen voordat het de kans krijgt tot ontplooiing te komen.

Het is onacceptabel dat je kind met een hoog IQ geen succes heeft in het onderwijs.

Een integrale aanpak van HB is noodzakelijk want je kunt de kansen van begaafde leerlingen niet alleen laten afhangen van een goede en positief ingestelde decaan of studieadviseur.

Ouders zullen alert moeten blijven en reageren als de school onvoldoende meewerkt met het benutten van het (leer)potentieel van hun kind.

Doorzetten loont!

Cursus 'Hoogbegaafden in het onderwijs'

twee leerkrachten over hun deelname

Coby van der Veen

Afgelopen voorjaar werd door HINT Limburg een vijftal workshops georganiseerd voor leerkrachten in het basisonderwijs met de titel: "Hoogbegaafden in het basisonderwijs". In deze cursus leerden leerkrachten hoe ze er op school voor kunnen zorgen, dat hoogbegaafde leerlingen met plezier naar school gaan, dat ze een onderdeel vormen van de groep en net als de andere leerlingen op hun eigen niveau kunnen leren. Na afloop van deze cursus waren twee leerkrachten, Jill Schwarzler en Esther Nieuwenhuysen, bereid om een interview te geven over hun deelname. Beide leerkrachten zijn werkzaam op de basisschool OBS Aan de Meule in Sittard.

Jill Schwarzler (links) en Esther Nieuwenhuysen.

Stel jezelf even voor.

Jill: ik ben Jill en werkzaam als juf in groep 5/6 op basisschool Aan de Meule in Sittard. Sinds 5 jaar heb ik op deze school een eigen groep. Dit is de enige school waar ik tot nu toe heb gewerkt.

Esther: ik ben Esther en werk net als Jill als leerkracht in een combinatiegroep 5/6. Ik heb hiervoor ook in andere groepen gewerkt en dit is de tweede school waarop ik les geef. Vanaf 2003 werk ik op deze school.

Hoe zijn jullie in aanraking gekomen met hoogbegaafdheid bij leerlingen?

Jill en Esther vertellen het volgende verhaal. De jongste zoon van Esther zat in groep 3 bij juf Jill. Voor de kerstvakantie zei juf Jill tegen Esther dat haar zoon door kon naar de volgende groep, omdat hij zich verveelde tijdens de les. Hij leerde niets. Dit gold echter alleen voor zijn schoolwerk, want in de groep had hij het verder prima naar zijn zin. Hij had genoeg vriendjes. Daarom vonden zijn ouders het ook niet nodig dat hij werd doorgeplaatst naar een volgende groep. Maar net voor de carnavalsvakantie kwam hij thuis met de vraag: "Na de carnaval ga ik toch ook iets leren? Toch?" Op dat moment ging er bij de ouders een lampje branden. Misschien had juf Jill toch wel gelijk met haar opmerking, dat hij beter kon doorstromen naar een volgende groep. Vervolgens is hij na Pasen naar groep 4 gegaan en na de zomervakantie naar groep 5. Gedurende de eerste vier weken in de nieuwe groep had hij nog aanpassingsproblemen, maar daarna ging het weer goed met hem op school. Hij zat vanaf dat moment samen met zijn oudste broer in dezelfde groep.

Het uitgangspunt bij het samenstellen van de cursus was: het inpassen van onderwijs voor hoogbegaafde leerlingen in de bestaande schoolsituatie. Hierbij werd uitgegaan van reguliere lesmethoden en werd ingegaan op welke manier deze methoden aangepast kunnen worden voor hoogbegaafde leerlingen. Het onderwerp 'hoogbegaafdheid' werd in de cursus dus niet als losstaand onderwerp behandeld.

Cursusorganisatie

In de maanden januari, februari en maart werden verdeeld over vijf avonden, workshops gegeven aan leerkrachten in het basisonderwijs met als onderwerp: "Hoogbegaafden in het basisonderwijs". In totaal namen 25 leerkrachten uit het basisonderwijs deel aan de cursus. De cursusleiding was in handen van Pierre Wolters, werkzaam als intern begeleider en nascholingdocent voor Fontys-OSO en IJsselgroep-SON.. Tenslotte houdt hij zich nog bezig met de begeleiding van hoogbegaafde kinderen, hun leerkrachten en ouders. Tijdens de cursus werd Pierre Wolters geassisteerd door Hannie Dierx. Zij is als leerkracht werkzaam op basisschool 't Kempke in St. Odiliënberg. De organisatie van de cursus was in handen van Frank l'Ortije.

Cursusinhoud

Gedurende de cursus kwamen allerlei belangrijke thema's aan bod met betrekking tot hoogbegaafdheid, te weten:

- Wat is hoogbegaafdheid?
- Signalering, diagnosticering
- Compacten en verrijken
- Versnellen
- Onderpresteren

- Kleuters
- Sociaal-emotionele ontwikkeling
- ADHD, Asperger, dyslexie, faalangst
- Leermiddelen
- Zorgplan
- Schoolplan/beleid.

Voor de cursus werd gebruik gemaakt van twee cursusboeken, namelijk: 'Professioneel omgaan met hoogbegaafde leerlingen in het basisonderwijs' van Silvia Drent en Eleonoor van Gerven, en 'Attent op talent; Omgaan met hoogbegaafdheid in het basisonderwijs' van Eleonoor van Gerven e.a. Daarnaast kregen de cursisten een naslagwerk, dat was samengesteld door HINT Limburg. De cursus telt mee als wettelijk verplichte bijscholing.

Verloop van de cursus

De eerste cursusavond startte met een kennismakingsronde. De meeste cursisten bleken enigszins op de hoogte te zijn van het onderwerp hoogbegaafdheid. Sommigen hadden al eerder een cursus gevolgd, maar verdere verdieping in het onderwerp was voor hun noodzakelijk om beter te kunnen omgaan met situaties die ze in de dagelijkse praktijk tegen kwamen bij hoogbegaafde leerlingen.

Aan de hand van wetenschappelijke modellen werd vervolgens het begrip hoogbegaafdheid uitgelegd, evenals veel voorkomende leer- en persoonlijkheidskenmerken van hoogbegaafde leerlingen. Vervolgens werd ingegaan op welke manier een leerkracht een hoogbegaafde leerling kan herkennen en daarna eventueel diagnosticeren. Hierbij

De interesse voor hoogbegaafdheid op de basisschool is bij beiden op die manier ontstaan en vervolgens zijn Jill en Esther zich hierin samen verder gaan verdiepen en ontwikkelen.

Hoe herkennen jullie hoogbegaafde leerlingen op school?

Op dit moment is er nog geen signaleringsinstrument aanwezig op school. Dit wordt binnenkort aangeschaft, namelijk het digitaal handelingsprotocol van Eleonor van Gerven. Momenteel beoordelen we de leerlingen nog als ervaringsdeskundige. Daarbij letten we vooral op de leerprestaties en de CITO-scores. Ook het vertonen van een dalende leerlijn kan duiden op hoogbegaafdheid. Maar ook wanneer een kind goede leerprestaties laat zien en zich toch niet op zijn gemak voelt in de groep kan dat voor ons een aanwijzing zijn, dat er mogelijk sprake is van hoogbegaafdheid.

Op welke manier geven jullie deze leerlingen les?

Allereerst toetsen we de betreffende leerlingen door met CITO-toetsen. Vervolgens gaan we compacten en verrijken. Voor het compacten bieden we de leerlingen de moeilijkste opgaven aan uit de leerstof. De opgaven die al worden beheerst, slaan ze over. Op onze school is het nodige verrijkingsmateriaal aanwezig, zoals Vooruit, Reis rond de wereld in 80 dagen, Tantrix, Tridio, cursus Spaans, werken met journalen, Kwink enz.

Hoe begeleiden jullie deze leerlingen?

We letten vooral op de nauwkeurigheid van het werk van de leerlingen. Wat betreft de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen werken we vooral met gesprekken met de leerling. Hierbij leren we de kinderen hun eigen gedrag ten opzichte van andere kinderen in kaart te brengen. Hetzelfde doen we bij uitleg van het gedrag van andere kinderen ten opzichte van het hoogbegaafde kind.

Waarom hebben jullie de cursus "Hoogbegaafden in het basisonderwijs" gevolgd?

We waren op school net gestart met het opzetten van beleid met betrekking tot hoogbegaafdheid. De cursus "Hoogbegaafden in het basisonderwijs" van EDIQ en HINT Limburg sloot hier perfect op aan. We waren ook blij dat we op onze school al zover waren. Daarom konden we met alle onderwerpen die in de cursus aan bod kwamen op school eerder aan de slag.

Hoe vond je de cursus?

Tijdens de eerste cursusavond hadden we het idee: Oké, wij weten al best wel veel. Op de vervolgvonden kwamen onderwerpen aan bod, die voor ons heel toepasbaar waren, zoals het signaleren van hoogbegaafde leerlingen, het stapsgewijs opzetten van beleid met betrekking tot hoogbegaafde leerlingen, de leerlijnen enz. Ook van de huiswerkopdrachten hebben we veel geleerd.

Welke onderdelen uit de cursus gaan jullie binnenkort toepassen op school?

We beginnen met de signalering van hoogbegaafde leerlingen. Dit vinden wij belangrijk, omdat we vervolgens schoolbreed met alle hoogbegaafde leerlingen aan de slag kunnen. De komende tijd gaan we eerst alles op papier zetten. Vervolgens gaan we aan de slag met wat we in de cursus geleerd hebben in praktijk te brengen, zodat op onze school op den duur alle hoogbegaafde

wordt onder andere gebruik gemaakt van contacten met ouders, het invullen van vragenlijsten en LVS-gegevens.

Op de tweede cursusavond kwam het aanpassen van de reguliere leerstof aan bod. De noodzaak van compacten van de leerstof werd uitgelegd evenals de praktische uitvoering ervan. Vervolgens werd het onderwerp verrijking behandeld. Er werd een overzicht gegeven van de mogelijkheden van verrijking en enkele voorbeelden kwamen uitgebreider aan bod.

Het onderwerp vervroegde doorstroming werd op de derde cursusavond behandeld, tezamen met het thema onderpresteren. Behandeld werd in welke gevallen vervroegde doorstroming wenselijk is en hoe dit het best gerealiseerd kan worden. Onderpresteren is een lastig te herkennen fenomeen bij hoogbegaafde leerlingen. In de cursus werd besproken hoe onderpresterende leerlingen kunnen worden herkend en wat de gevolgen van onderpresteren zijn. Vervolgens werd ingegaan op welke manieren begeleiding van onderpresteerders kan plaatsvinden.

Op de vierde cursusavond kwamen de kleuters aan bod. Bij kleuters wordt niet gesproken over hoogbegaafdheid, maar over een ontwikkelingsvoorsprong. Ook werd gedurende deze avond aandacht besteed aan hoogbegaafde leerlingen die moeite hebben met leren, door bijvoorbeeld faalangst, dyslexie of het syndroom van Asperger.

Tijdens de laatste cursusavond werd aandacht besteed aan het opstellen van een zorgdossier en een beleidsplan.

Beoordeling van de cursus

Aan het eind van de laatste cursusavond werd aan de cursisten ge-

vraagd naar hun beoordeling middels het invullen van een evaluatieformulier. De cursisten waren erg te spreken over de inhoud en de organisatie van de cursus. Daarnaast gaven de meeste cursisten ook aan dat ze graag nog meer wilden weten over een aantal onderwerpen met betrekking tot hoogbegaafdheid in het basisonderwijs, die in deze basiscursus nog niet volledig aan de orde waren gekomen. Onderwerpen die daarbij werden genoemd, waren: de begeleiding van hoogbegaafde leerlingen op sociaal-emotioneel gebied en bij leer- of gedragsproblemen. Ook gaven veel cursisten aan dat ze graag meer wilden weten over het opzetten van een plusklas.

Toekomstige cursussen

Toekomstige basiscursussen worden georganiseerd door EDIQ-opleidingen in samenwerking met HINT-Limburg. Binnenkort start de basiscursus "Hoogbegaafden in het basisonderwijs" op drie verschillende plaatsen in Limburg, namelijk in Heerlen, Roermond en Venlo. Voorafgaand aan deelname van de workshops kan een gratis introductie-cursus worden gevolgd. In deze introductie cursus krijgen leerkrachten een indruk van het onderwerp hoogbegaafdheid en hoogbegaafdheid op de basisschool, waaronder de behandeling van een casus. Verder gaat deze introductie cursus kort in op welke manier leerkrachten passende aandacht, lesstof en begeleiding kunnen geven.

*EDIQ-opleidingen
Bosserveldweg 39
6077 GA Sint Odiliënberg
T 0475-537145
e-mail: info@ediq-opleidingen.nl*

'Mamma, de kinderen begrijpen mij niet!'

Laura Groebbé

Hoogbegaafde kinderen voelen zich vaak onbegrepen en alleen op school omdat ze op een hoger denkniveau functioneren dan hun klasgenoten. Aan de ene kant krijgt het hoogbegaafde kind te maken met een leeromgeving, die vaak onvoldoende aansluit op de leerbehoeftes van het hoogbegaafde kind en aan de andere kant kampt het kind ook vaak met sociaal-emotionele problematiek.

Toch toont onderzoek aan dat de meeste hoogbegaafde kinderen een normale sociale ontwikkeling doormaken en ze hebben een normaal tot goed sociaal inzicht. (Frumau, 2000). Het lijkt er in veel gevallen op dat hoogbegaafde kinderen ook op het gebied van hun sociale en emotionele ontwikkeling een voorsprong hebben op leeftijdsgenoten. Dit heeft te maken met het feit dat de cognitieve ontwikkeling van een kind een rol speelt bij de sociaal-emotionele ontwikkeling (Drent, 1995).

Van angsten tot onbegrip

In ons adviesbureau voor hoogbegaafde kinderen worden wij dagelijks geconfronteerd met kinderen die in hun ontwikkeling zijn vastgelopen. De symptomen variëren van angsten, dwangmatig gedrag, bedplassen, driftbuien, verdrietig zijn, eenzaamheid/ buitengesloten worden, lichamelijke klachten, werkhoudingproblemen, onderpresteren, verveling, chaotisch gedrag, etc.

In de tijd dat ik nog op de basisschool werkzaam was als leerkracht en "coördinator hoogbegaafdheid" werd ik vooral geraakt door de eenzaamheid van veel hoogbegaafde kinderen en het onbegrip waar veel kinderen, maar zeker ook de ouders mee geconfronteerd kunnen worden op scholen.

Vrolijk op school, maar thuis veel conflicten

Heel vaak gedraagt het hoogbegaafde kind zich thuis heel anders dan op school; Neem bijvoorbeeld Lotte. Op school is ze een vrolijk en lief meisje. Ze werkt met plezier aan haar opdrachten en helpt de juf heel graag. Ze is sociaal en ook de kinderen vinden Lotte aardig. Maar thuis is Lotte de laatste paar weken niet te genieten. Ze wordt heel snel boos en rent dan huilend naar haar kamer. Ze spreekt ook bijna nooit meer met klasgenoten af en ze klaagt erover dat ze geen vriendinnen heeft. Ze heeft een hekel aan huiswerk en dat levert dagelijks grote conflicten op. Ze vindt school heel erg saai en ze gaat iedere dag met tegenzin naar school.

De leerkracht heeft een compleet ander beeld van Lotte dan de ouders en dat maakt de situatie voor beide partijen moeilijk. In veel gevallen verloopt een gesprek dan ook onbevredigend. De leerkracht denkt "Jammer dat deze ouders de problematiek, die ze thuis ondervinden, koppelen aan het gegeven dat Lotte hoogbegaafd is. Ze moeten misschien iets consequenter in hun opvoeding zijn; tegenwoordig moet je als leerkracht ook van alle markten thuis zijn. In de klas gaat het goed dus met de boodschap van die ouders kan en wil ik ook echt niks! Wat verwachten die ouders nu eigenlijk van mij?"

De ouders hebben dit gesprek ook niet als prettig ervaren omdat ze het gevoel kregen dat de problematiek van Lotte niet serieus wordt genomen door de leerkracht en ze maken zich nog steeds grote zorgen over hun kind. Misschien komt het geschetste voorbeeld u bekend voor. In onze visie is een goede communicatie de sleutel naar de ontwikkeling van Succesvol Intelligent Gedrag. In het begeleidingstraject van Lotte is afstemming een

hele belangrijke factor; dus met andere woorden: de problematiek van een leerling moet eerst helder in kaart gebracht worden voordat er een begeleidingstraject ingezet kan worden.

Signaleren van hoogbegaafdheid is voor leerkrachten niet gemakkelijk omdat geen enkel hoogbegaafd kind hetzelfde is.

Twee groepen:

- hoogbegaafde kinderen met leer- en gedragsproblemen
- hoogbegaafde onderpresteerders, die aangepast gedrag vertonen.

Hoe moet ik communiceren met de ander?

In de begeleiding van hoogbegaafde kinderen is de communicatie over hun denk-leerproces heel belangrijk. De onderpresteerder met aangepast gedrag doet zichzelf vaak tekort omdat hij voortdurend bezig is om de ander te behagen. Vaak kunnen deze kinderen ook angstig gedrag vertonen omdat ze heel ver van hun gevoel proberen te overleven. Ze willen in hun hart andere dingen maar durven dat vaak niet te zeggen. Een meisje zei een keer: "School, daar moet je mee leren leven!"

De onderpresteerder met leer- en gedragsproblemen wordt vaak niet eens gesignaleerd als zijnde hoogbegaafd, maar hij valt op door zijn negatieve gedrag of leerproblematiek. Ook deze groep hoogbegaafde kinderen heeft het vaak zwaar op sociaal-emotioneel gebied; het negatieve gedrag is vaak een teken van onvermogen. Ze weten niet op welke manier ze moeten communiceren met de ander; ze hebben dat ook immers nooit geleerd. Vaak zijn de problemen al vroeg in de schoolloopbaan van het hoogbegaafde kind ontstaan en is het een zwaar en lang traject voor het kind om zijn gedrag in positief

Wat verwachten die ouders nu eigenlijk van mij?

opzicht te veranderen. Hoogbegaafde kinderen kunnen meestal niet tegen onrecht en er zijn kinderen die de discussie met een leerkracht aangaan, wanneer deze zich niet eerlijk opstelt. Stel dat deze leerkracht zich zo onredelijk blijft opstellen, dan accepteert het hoogbegaafde kind (met leer/gedragsproblemen) dat niet. Hij weigert vervolgens te werken of hij geeft een grote mond. De andere leerkrachten vinden ook dat het brutale gedrag van deze leerling niet door de beugel kan en beslissen om hem kort te houden. De leerling krijgt het gevoel dat niemand hem meer aardig vindt en gaat dus ook vervelend gedrag vertonen. Met andere woorden: negatief gedrag ontstaat nooit zomaar uit het niets!

Belangrijke aspecten in de begeleiding van hoogbegaafde kinderen.

Hoogbegaafde kinderen die probleemgedrag gaan ontwikkelen voelen zich vaak onbegrepen in hun schoolomgeving. Ze moeten als het ware zien te overleven in een wereld, die niet afgestemd is op hun leerbehoeftes. Een hoogbegaafd kind is heel goed in staat om zijn leer-denkproces zelf of met hulp van een begeleider vorm te geven en te sturen maar dan is het wel belangrijk dat het kind betrokken wordt in dit traject. In het begeleidingstraject moet de communicatie tussen leerkracht en leerling centraal staan en het accent gelegd worden op het leerproces!

Ontstaan van 'Wereldtaal' en verrijkingsklas

De theorie van Robert Sternberg over de ontwikkeling van Succesvol Intelligent Gedrag spreekt mij erg aan. In zijn theorie wordt niet alleen aandacht geschonken aan de ontwikkeling van de analytische denkvaardigheden, een mens is meer dan alleen cognitief!

In een succesvol leerproces van kinderen nemen de creatieve en praktische denkvaardigheden juist een essentiële plaats in.

Sternberg (2000) beschrijft in zijn boek succesvol intelligent gedrag op drie manieren:

- *de eerste is het analytische vermogen:*

inzicht in een probleem, overzicht terwijl je aan de oplossing werkt, helderheid van formuleren, van plannen.

- *de tweede is het creatieve vermogen:*

flexibiliteit bij het verwerken van een probleem, het vermogen om met ongewone oplossingen te komen, nieuwe verbanden te leggen.

- *de derde is het praktische vermogen:*

de vaardigheid waarmee je het denken in je hoofd nuttig maakt in de maatschappij (of op school): bijvoorbeeld je vaardigheid om je eigen sterke en zwakke kanten realistisch in te schatten, maar ook die van anderen, om efficiënt te werken doordat je goed inschat waaraan je veel en waaraan je weinig tijd en inspanning moet besteden. Ik heb deze theorie vertaald naar de basisschool en Wereldtaal genoemd. De kinderen leren hun denk-leerproces in kaart te brengen en probleemoplossend te denken. Deze manier van communiceren is heel zinvol voor hoogbegaafde kinderen omdat het leerproces centraal staat en daar kunnen ze van leren. De ouders en leerkrachten krijgen inzicht in de denkwijze van het hoogbegaafde kind en kunnen de opvoeding en/of onderwijs hierop afstemmen. Naast een aangepaste leerlijn is de deelname aan een verrijkingsklas ook van ongekende waarde voor hoogbegaafde kinderen.

- Onderlinge erkenning en herkenning van (hoog)begaafde leerlingen kan zo tot stand komen en het hoogbegaafde kind zal zich minder geïsoleerd voelen.
- Tegemoetkoming aan de cognitieve leerbehoefte.
- Inzicht krijgen in zijn gedrag en leert hierdoor ook beter het gedrag van andere mensen te begrijpen.
- Ontwikkeling van de creatieve en praktische vaardigheden.

Ieder kind is uniek en moet zijn/haar talenten kunnen ontwikkelen! De hoogbegaafde kinderen, die deelnemen aan de verrijkingsklas "La Luna" zijn gewend om te communiceren over hun leer-denkproces, probleemoplossend te denken en te gaan voor hun idealen. Het sociaal-emotioneel welbevinden vind ik heel belangrijk in de begeleiding van hoogbegaafde kinderen en een gedichtje van een kind, zoals hier, zegt vaak genoeg:

DENKEN

denken, denken, denken...

soms ben ik een kring

denken, denken, denken...

dan zit ik even niet meer te...

denken, denken, denken...

soms voel ik me alleen dan zit ik alleen maar te....

denken, denken, denken...

Ik voel me weer zo fit

voelen, voelen, voelen...

allemaal door dit

voelen, voelen, voelen...

door jullie zit ik bijna niet meer te denken

door jullie zit ik weer lekker in mijn vel!

Myrthe

(boek "Denken is Leuk!" www.Graviant.nl)

Jij zou zoveel kunnen bereiken

Maayke van Diemen

Een van de presentaties op de 'landelijke netwerkdag hoogbegaafdheid Voortgezet Onderwijs' is gegeven door drs. Lianne Hoogeveen (CBS te Nijmegen). Ze begint haar presentaties met een kort overzicht van definities van hoogbegaafdheid die er zijn. In de praktijk wordt in Nederland momenteel een multidimensioneel, dynamisch model gebruikt. De prestaties van een leerling zijn afhankelijk van aangeboren capaciteiten, persoons- en omgevingsfactoren.

In de praktijk zien we verschillende soorten hoogbegaafde leerlingen. Betts & Neiharts (1988 Profiles of the gifted and talented. Gifted Child Quarterly) hebben een overzicht gemaakt met zes profielen van deze leerlingen. Ze noemen:

- **De succesvolle leerling** is perfectionistisch met goede prestaties hij vermijdt risico's en zoekt bevestiging van de leerkracht. Dit type leerling is acceptierend, conformerend en afhankelijk.
 - **De uitdagende leerling** is eerlijk en direct, corrigeert de leerkracht en stelt regels ter discussie. Hij is creatief, heeft slechte zelfcontrole, grote stemmingswisselingen en vertoont inconsistente werkwijzen. Komt op voor eigen opvattingen en is competitief.
 - **De onderduikende leerling** ontkent zijn begaafdheid en doet niet mee in programma's voor begaafde leerlingen. Hij vermijdt uitdagingen en zoekt sociale acceptatie. Heeft veel wisselende vriendschappen.
 - **De leerling met leer- en/of gedragsproblemen** werkt inconsistent, presteert gemiddeld of minder. Hij verstoort en reageert af.
 - **De drop-out** maakt zijn taken niet af, neemt onregelmatig deel aan het onderwijs en zoekt zijn uitdaging buitenschools. Hij is creatief, bekritiseert zichzelf en anderen. Heeft een defensieve houding en isoleert zichzelf.
 - **De zelfstandige leerling** heeft goede sociale vaardigheden, werkt zelfstandig en ontwikkelt eigen doelen. Hij doet mee en werkt zonder bevestiging. Hij werkt enthousiast aan passies, is creatief. Komt op voor eigen opvattingen en neemt risico's.
 - **De onderpresteerder** heeft een onrealistisch (negatief) zelfbeeld en laat echte (vaak negatieve) emoties niet zien. **ze zijn wel gemotiveerd** maar niet om te presteren met schoolse vakken. Als je op een andere manier naar de leerling kijkt, merk je dat hij misschien zeer gemotiveerd is om sociale contacten te maken of, voor school een heel vervelende variant, gemotiveerd om niet in de les aanwezig te zijn. Dat betekent dat er wel een poging gedaan zou moeten worden ondernomen om de interesse van de leerling voor het schoolwerk te winnen. Lianne vertelt verder over zes typen van onderpresteerders zoals M. Whitley die noemt in zijn boek 'Bright minds, poor grades'. Deze typeringen zijn toepasbaar op alle leerlingen, niet alleen hoogbegaafde leerlingen. Whitley geeft, in tegenstelling tot Betts&Neihart, geen overzicht voor benodigde begeleiding per type leerling.
1. **De vooruitschuiver** doet alles op het laatste nippertje, verspeelt zijn tijd en heeft overal excuses voor. De fout ligt nooit bij hemzelf maar altijd bij de omgeving. Het is een heel aardige leerling zolang hij maar niet wordt geconfronteerd. Zijn werkelijke gevoelens (boosheid/ongenoegen) verbergt hij. Deze leerling heeft geen doel of een negatief doel.
 2. **De verborgen perfectionist** vraagt zich af: 'hoe zou ik het moeten doen, me moeten voelen, denken, gedragen...' Hij maakt zich druk om triviale details. Heeft een negatief zelfbeeld, soms gemaskeerd door arrogantie. Heeft depressieve klachten gepresenteerd als verveling of vermoeidheid. Zijn rechtvaardigheidsgevoel is zeer sterk aanwezig. Docenten zullen vaak over dit type onderpresteerder zeggen 'perfectionist? Ik zie daar niets van!'
 3. **De martelaar** heeft een sterke behoefte om te falen. Hij weigert of saboteert (uiteindelijk) hulp. Want succes leidt tot angst, schuld en depressie, maar falen leidt tot zekerheid. Hij heeft behoefte om zichzelf en anderen te straffen. Zijn gedrag leidt tot irritatie en afwijzing van de omgeving.
 4. **De verlegen leerling** vraagt zich af wat de anderen van hem vinden. Hij heeft angst voor (sociale) vernedering en schaamte. Hij is afhankelijk en heeft een grote behoefte aan bevestiging. Hij vertoont vermijdingsgedrag en gaat alleen een taak aan bij zekerheid van slagen. Het is een leerling met faalangst, fobisch gedrag.
 5. **De sociale leerling** gaat naar school voor de sociale contacten en toont weinig interesse voor prestatie. Het leven is een feest en alles draait om uiterlijk. Deze leerling stelt korte termijndoelen ten koste van lange termijn doelen.
 6. **De ritselaar** is charmant en weet dat. Hij is manipulatief en fantaseert over grenzeloos succes. Volwassenen zijn volgens de ritselaar idioten en de oorzaak van eventueel falen. Hij is eenzaam en geïsoleerd.
- Whitley geeft in zijn boek een tien-stappenplan om de onderpresteerhouding te veranderen.
1. eerlijkheid, vertrouwen en de waarheid als basis
 2. stel korte- en lange termijndoelen
 3. onderzoek hoe doelen bereikt kunnen worden
 4. pak een probleem tegelijk aan
 5. koppel het probleem aan het al dan niet behalen van een doel
 6. help de leerling om concrete plannen te maken om schoolproblemen op te lossen
 7. herdefinieer succes en falen als het volgen van je eigen plannen, onderzoek de beslissingen die je moet maken om succesvol te zijn of te falen
 8. maak een begin met introspectie: onderzoek conflicten en gevoelens met betrekking tot het volgen van plannen
 9. koppel commitment aan uitvoering
 10. follow-up

Lianne vertelt dat dit stappenplan ook op school gebruikt kan worden maar dat stap acht dan een punt van discussie kan/zal zijn. Als het onderzoeken van conflicten/gevoelens op school gebeurt is het belangrijk om in de gaten te houden dat er in de schoolse setting geen therapie gegeven kan/mag worden.

De basis bij begeleiding van onderpresteerders is eerlijkheid, vertrouwen en waarheid. Dit lijkt heel makkelijk en als je het leest zeg je al snel 'natuurlijk!'. Maar in de praktijk blijkt dit veel moeilijker. Lianne geeft een voorbeeld. Als een leerling een taak onder zijn niveau voltooit en de docent is positief of zelfs enthousiast, dan zal de leerling de docent niet meer serieus nemen. De leerling weet dat hij er weinig energie ingestoken heeft en beter kan. De docent heeft in zijn ogen dus (in het positiefste geval) een lage standaard of anders is hij oneerlijk tegen hem. De docent is het vertrouwen van de leerling direct kwijt. Terugwinnen van vertrouwen is een moeilijk en lang traject. Zonder vertrouwen is het onmogelijk iemand te begeleiden. Een aparte mentor-groep zou voor dit type hoogbegaafde leerlingen gerealiseerd moeten worden. Lianne eindigt met een tekst uit de inaugurele rede van Nelson Mandela uit 1994.

Lianne Hoogeveen

*Onze grootste angst is niet dat we onvolmaakt zijn.
 Onze grootste angst is dat we mateloos krachtig zijn.
 Het is ons licht, niet onze duisternis, die ons het meest beangstigt.
 We vragen onszelf: 'Wie ben ik om briljant te zijn, prachtig, talentvol, fantastisch?
 Maar wie ben jij om dat niet te zijn?
 Je bent een kind van God.
 Je onbelangrijker voordoen bewijst de wereld geen dienst.
 Er is niets verlichts aan je klein te maken, opdat andere mensen zich bij jou niet onzeker voelen.
 Wij zijn bedoeld om te stralen als kinderen.
 Wij zijn geboren om de glorie van God die in ons is te openbaren.
 Die is niet alleen in sommigen van ons; die is in iedereen.
 En als wij ons licht laten stralen, geven wij onbewust andere mensen toestemming hetzelfde te doen.
 Als wij van onze angst bevrijd zijn,
 Bevrijdt onze aanwezigheid vanzelf anderen.*

Schrijftalent gezocht

Het volgende nummer van HINTS CopyRight heeft als onderwerp: 'Pubers'. Klim dus in de pen om uw ervaringen aan het papier toe te vertrouwen en stuur ze naar redactie@hintnederland.nl

Activiteitenkalender

Wanneer?

Wat?

Waar?

HINT Noord- & Zuid-Holland

meer informatie op www.hintnoordzuidholland.nl

zaterdag 8 december	kinderclub Schoorl	De Oorsprong, Schoorl
zondag 16 december	kinderclub Voorschoten	Het Pluspunt, Voorschoten
zaterdag 5 januari 2008	kinderclub Schoorl	De Oorsprong, Schoorl
zondag 6 januari 2008	kinderclub Voorschoten	Het Pluspunt, Voorschoten
zondag 20 januari 2008	kinderclub BijdeHint	Parkwijk, Almere
zaterdag 26 januari 2008	kinderclub Schoorl	De Oorsprong, Schoorl
zondag 3 februari 2008	kinderclub Voorschoten	Het Pluspunt, Voorschoten
zondag 17 februari 2008	kinderclub BijdeHint	Parkwijk, Almere
zondag 17 februari 2008	kinderclub Voorschoten	Het Pluspunt, Voorschoten
dinsdag 19 februari 2008	lezing Willy Peters, Onderpresteren	Accent College, Vlaardingen
zaterdag 23 februari 2008	kinderclub Schoorl	De Oorsprong, Schoorl
zaterdag 8 maart 2008	kinderclub Schoorl	De Oorsprong, Schoorl
zondag 9 maart 2008	kinderclub Voorschoten	Het Pluspunt, Voorschoten
zaterdag 15 maart 2008	lezing Heleen Wientjes + kinderactiviteit *	nog onbekend
zondag 16 maart 2008	kinderclub BijdeHint	Parkwijk, Almere
zaterdag 29 maart 2008	kinderclub Schoorl	De Oorsprong, Schoorl
zondag 30 maart 2008	kinderclub Voorschoten	Het Pluspunt, Voorschoten

* Tegelijk met de lezing door Heleen Wientjes wordt er een speelmiddag voor de kinderen georganiseerd. Opgave vooraf is gewenst. Dat kan via secretaris@hintnoordzuidholland.nl Wij kunnen dan zorgen voor voldoende begeleiding.

Met onderpresteerders spelen we een spelletje

Maayke van Diemen

Het is al ruim zeven jaar geleden dat Rob Brunia een cursus gaf aan hoogbegaafde kinderen. Aan de kinderen die van de cursus terugkwamen werd natuurlijk gevraagd wat ze die dag hadden gedaan. 'We hebben spelletjes gespeeld!' was dan hun antwoord. Dat heeft mij geïntrigeerd. De manier waarop Rob Brunia de kinderen begeleidde heeft voor velen een zeer positieve uitwerking gehad.

Onderpresteerders begeleiden is niet eenvoudig. Als je de gedragskenmerken die Willy Peter tijdens een lezing voor HINT in Alkmaar (2006) noemde leest lijkt het zelfs onmogelijk. Hij noemt: geen zelfdiscipline, geen verantwoordelijkheid voor eigen gedrag, ze offeren niets op voor de toekomst, zijn afhankelijk in hun werk, hebben angst voor persoonlijke verantwoordelijkheid, verzinnen smoezen om verantwoording af te schuiven, liegen (tegen zichzelf en anderen), hebben geen zelfcontrole en geen inzicht en zelfkennis.

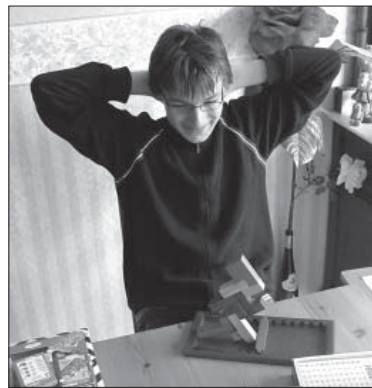
Toch heeft Rob Brunia tijdens zijn cursus een dergelijke omslag bewerkstelligd.

Volgens Van Gerven (2001) speelt de houding van de begeleider een sleutelrol in het begeleidingsproces. Maar hoe moet die houding dan zijn? Bal (2003) noemt achtereenvolgens: de tijd nemen om de leerling te leren kennen, je aandacht richten op positieve aspecten, tegemoet komen aan de behoefte van de leerling, een onderzoekende houding aannemen en vertrouwen uitstralen. Tegelijkertijd beseft de begeleider ten allen tijde dat hij een aanbod doet aan de leerling. De leerling bepaalt uiteindelijk wat hij met dat aanbod doet. Dit relatieveert de rol van de begeleider. Een goede begeleider respecteert die autonomie. De leerling is baas over zijn eigen leerproces, terwijl het voor een docent juist heel vanzelfsprekend is om de verantwoordelijkheid over te nemen in leersituaties. De begeleider heeft als doel dat de leerling verandert van onderpresteerder naar presteerder. De manier waarop is van ondergeschikt belang. Iemand iets leren hoeft niet met het materiaal of de methode waarmee we uiteindelijk het resultaat willen zien. Als het doel is om iemand te leren lopen terwijl zijn benen nog niet sterk genoeg zijn kan er soms gekozen worden om de benen te oefenen in een warm zwembad. Het doel is niet gewijzigd maar er wordt gekozen voor een tussenstap. Met onderpresteerders kunnen we iets dergelijks doen. Die tussenstap bestaat uit het gebruik van spellen.

Spelkeuze

Een spel dat geschikt is heeft een aantal kenmerken. De spelregels zijn eenvoudig, er zit complexiteit qua strategie in het spel en er zijn meerdere niveau's. Door het spel op een bepaalde manier te gebruiken (zie 'tijd voor een spel') is het mogelijk om de leerling zo snel mogelijk naar het niveau te brengen waarbij hij 'flow' ervaart. Volgens Csikszentmihalyi (2005) hebben mensen in situaties waarin ze optimaal functioneren een aantal overeenkomstige kenmerken. Ze voelen zich alsof ze vliegen en hebben geen idee van tijd meer. Denken, voelen, willen en handelen vallen nagenoeg samen er is een beleving van doelgerichtheid, van energie. Csikszentmihalyi noemt dit flow. Flow doet zich doorgaans voor wanneer iemand zijn vaardigheden maximaal moet benutten om een uitdaging aan te gaan. Veel kinderen ervaren dat alleen maar als ze spelen met de computer/playstation of een boek lezen. Ze willen niet stoppen en vergeten soms de tijd. Deze ervaring is heel belangrijk. Tijdens flow is iemand aan

het werk op precies dat punt waarbij het werk net moeilijk genoeg is om op eigen kracht tot een goed resultaat te komen. Dit is wat we eigenlijk voor de leerlingen willen als ze met hun schoolwerk bezig zijn. Het is heel moeilijk voor iedereen die een leerling begeleidt dit punt voor een schoolvak aan te wijzen. Een leerling moet geleerd worden om dit zelf aan te geven. Maar dan moet hij wel weten hoe flow voelt. Wat is er nodig om flow te ervaren? Duidelijke doelen, eenduidige feedback, de opdracht moet tot een gevoel van controle leiden en de opdracht moet uitdaging bieden die correspondeert met de vaardigheden. Dat leren we hem door de spellen te gebruiken. De begeleider heeft dan de taak om met de leerling te reflecteren. Faalangst, perfectionisme, inschatten van eigen mogelijkheden, maar ook de behoefte aan structuur kunnen allemaal naar boven komen als de leerling met een spel aan het werk is. Zoals Van Gerven opnoemt heeft de begeleider een sleutelrol. Als een leerling een spel speelt is het slechts een spel. Als een leerling onder begeleiding van een begeleider een spel speelt kan het een leermiddel zijn.

Maayke van Diemen, Specialist in Gifted Education
© hbOké www.hboke.nl

Tijd voor een spel

Je gaat Rush Hour spelen. Een spel met gekleurde plastic autootjes. Het ziet er gemakkelijk uit en misschien is dat het ook wel voor jou. Ik spreek een paar dingen met je af. Je kiest zelf uit welk opdrachtkaartje je gaat doen maar... die maak je af. Dat klinkt logisch maar soms als je meer moeite moet doen dan je van te voren had gedacht is het minder confronterend om het maar gewoon opzij te schuiven en verder te gaan met iets anders en de opdracht gewoon te vergeten. Maar dat doe jij natuurlijk niet. Als je een opdracht hebt gekozen die je niet zo snel opgelost krijgt als je zou willen, kun je vragen of iemand anders je wil helpen of je vraagt aan een begeleider om een hint. Je gaat tenminste vijf opdrachten maken. Volgens Mihaly Csikszentmihalyi zal je het meeste plezier beleven aan een opdracht die precies moeilijk genoeg is om met een klein beetje moeite, maar zonder hulp, de oplossing te vinden. Je vraagt nu misschien: 'Hoe krijg ik het voor elkaar om juist die opdracht te kiezen?'. Dat ga je jezelf leren. We kunnen dit het makkelijkste doen als jij nu eerst het spel Rush Hour, de spelregels en het werkblad Rush Hour klaarlegt. Ben je klaar? Dan kies je een kaartje, het maakt niet uit welk..... ga je gang, ik wacht wel even.

- Wat nu als je kaartje te moeilijk was? Dan pak je een kaartje uit een eenvoudiger niveau.
- Wat nu als je kaartje te makkelijk was? Dan pak je een kaartje uit een moeilijker niveau.
- Wat nu als je kaartje niet te moeilijk en niet te makkelijk was? Tja, dan komt het erop aan of je vertrouwen in jezelf hebt om een moeilijker kaartje te nemen of dat je liever nog even voor zekerheid kiest en er nog een van hetzelfde niveau neemt.
- Je doet dit helemaal voor jezelf en met jezelf dus je keuze is altijd goed. Na elk kaartje stel je deze vragen aan jezelf en kies je een nieuw opdrachtkaartje.

Hoe beslis je of een opdrachtkaartje te moeilijk of te makkelijk is? Misschien hou je rekening met de tijd die je bezig was, of met de hoeveelheid denksweatdruppels die de oplossing je gekost heeft? Als je hulp gehad hebt in de vorm van een hint, of wanneer je het samen met iemand hebt gedaan, dan is het natuurlijk duidelijk dat je óf een lager óf eenzelfde niveau opdrachtkaartje zou moeten kiezen. Op deze manier heb je na een paar opdrachtkaartjes dat kaartje te pakken dat voor jou precies moeilijk genoeg is. Tenminste... als je niet 'vals' speelt. Ik kan jou niet zien, je kunt dus heel makkelijk 'valsspelen'. Er is een nadeel aan 'valsspelen' ... je neemt jezelf niet serieus. En het plezier dat je volgens Mihaly Csikszentmihalyi zou kunnen beleven aan juist dat ene kaartje loop je mis. Ik kan me niet voorstellen dat dat jouw bedoeling is.

Als je op het hieronderstaande werkblad bijhoudt wat je doet, dan kan je samen met je begeleider evalueren. Wil je dat alsjeblieft doen? En denk er aan: het opdrachtkaartje waar je aan begint maak je af!
Veel plezier.

RUSHHOUR

KAART/SETNR	BEGINTIJD	EINDTIJD	HOE	OPMERKING	HOEVEEL

HOE kwam je tot de oplossing?

- A ik vond de oplossing alleen
- B ik vroeg een hint
- C ik heb samengewerkt met een leerling
- D ik heb samengewerkt met een begeleider
- E ik heb de kaart niet afgemaakt omdat deze te moeilijk was

OPMERKING:

Hier schrijf je wat je opviel. Een paar mogelijkheden: ik had al eerder een kaart uit dezelfde categorie (bv beginner), maar deze was makkelijker!, ik heb eerst wat geschoven, daarna zag ik de oplossing of: ik heb erg op de tijd zitten letten, misschien zelfs: ik wil deze kaart niet afmaken.

HOEVEEL:

Hier schrijf je bij benadering het aantal zetten dat je nodig had voor je oplossing.

Homo zappiens

Op een taalconferentie in Ede hield Wim Veen van de TU Delft een lezing: 'Communiceren in virtuele werelden & de homo zappiens'.

De manier waarop de meeste kinderen omgaan met de computer heeft veel weg van de manier waarop hoogbegaafde kinderen altijd al te werk gingen. In de Verenigde Staten is alle onderwijs al via internet te volgen. Als het in Nederland ook zo ver is, zou dat hoogbegaafde kinderen mogelijkheden geven op doorgaande leerlijnen en het gemakkelijker volgen van een eigen programma.

Artikelen van Wim Veen zijn gemakkelijk op internet te vinden, daarom alleen enkele punten en citaten.

In het artikel 'Wie nu vijf is, wordt een homo zappiens', vertelt hij hoe kinderen met de nieuwe media omgaan.

Een homo zappiens is een mens die 'spelend leert' omdat hij opgroeit met afstandsbedieningen, beeldschermen, i-pods, mp3-spelers en gameboys. Kinderen die nu op de basisschool zitten lezen bijvoorbeeld al nooit meer een gebruiksaanwijzing of handleiding. Luiheid? Trial and error neemt gewoon minder tijd dan het doornemen van een handleiding. Omdat de opbouw van veel softwareprogramma's gelijk is, spaart de 'homo zappiens' veel tijd uit.

Weet u wat jongeren doen als ze zappen? Ik dacht altijd dat ze gaan zappen als een programma hen verveelt. Uit onderzoek blijkt dat dit niet zo is: ze zappen pas op het moment dat ze denken dat de informatiedichtheid van het programma niet meer hoog genoeg is. Ze beseffen dat ze de uitgezonden informatie kunnen missen en dat ze, als ze nog eens op dit kanaal terugkomen, de draad weer kunnen oppakken.

Dit is zo herkenbaar, voor hoogbegaafden is de informatiedichtheid gauw te laag. Dit zal alleen maar erger worden, als het onderwijs niet op de veranderde leerstrategie van de 'homo zappiens' inspeelt. Ook het tegelijkertijd studeren, chatten en muziek luisteren, 'multitasking', is doodnormaal. Hoewel veel ouders zich over dit leergedrag zorgen maken, Wim Veen niet:

Al die apparaten stellen onze jonge generatie in staat om informatiestromen te beheren. Huiswerk maken, msn-en en bellen: jongeren doen het allemaal tegelijk. Multitasking is voor hen heel gewoon. Een geweldige competentie, waar het bedrijfsleven veel behoefte aan heeft.

Frouke Welling

Weekendkampen

georganiseerd door HINT Noord- & Zuid-Holland

De meisjes- en jongenskampen worden georganiseerd in Zandvoort.

Tijd: van zaterdagmiddag 17.00 uur tot zondag 17.00 uur.

De data kunt u vinden in de activiteitenkalender op www.hintnoordzuidholland.nl

Informatie en aanmelden bij Mia Pietersen, tel. 0299-640315 (na 20.00 uur), of m.pietersen@hccnet.nl

Kosten €20. Aanmelding sluit een week voor de aanvang van het kamp!

HINT Noordoost organiseert ook weekendkampen.

HINTS CopyRight

is een uitgave van

en verschijnt 4 keer per jaar.

HINT Nederland is een federatie van verenigingen en een stichting voor belangenbehartiging van hoogbegaafden in onderwijs en ontwikkeling.

voor uitgebreide informatie:

HINT Nederland	Postbus 3074	5203 DB 's-Hertogenbosch	www.hintnederland.nl
HINT Noord-Brabant	Postbus 3064	5203 DB 's-Hertogenbosch	www.hint-noord-brabant.nl
HINT Noord- & Zuid-Holland	Postbus 32015	2303 DA Leiden	www.hintnoordzuidholland.nl
HINT Limburg	Havenstraat 16	6051 CR Maasbracht	www.hintlimburg.nl
HINT Noordoost	Van Laerstraat 2	7731 EN Ommen	www.hint-noordoost.nl

redactieadres: redactie@hintnederland.nl

U kunt op elk moment van het jaar lid worden (€30 per jaar). Beëindiging van het lidmaatschap gaat in aan het eind van het kalenderjaar als uw mededeling voor eind november bekend is bij de ledenadministratie.